

NEWSLETTER

juli

2019.

FONDACIJA
HASTOR

PRIPREMA – POZOR – POSAO!

U subotu, 13. jula održan je redovni mjesečni sastanak studenata stipendista Fondacije Hastor. Studenti su ovoga puta imali priliku prisustvovati nadasve zanimljivom i korisnom predavanju koje će im, sigurni smo, u budućnosti dobro doći.

Sigurno smo svi razmišljali o našim putanjama nakon završetka obrazovanja. Kuda i kako dalje? Kako do zaposlenja? Ono što je sigurno jeste da nas nijedan posao neće čekati. Naprotiv, mi smo ti koji treba da uložimo napore kako bismo došli do željenog zaposlenja.

U prostorijama ASA Prevent grupacije ovog vikenda ugostili smo Zlatana Deljića, HR menadžera ASA Osiguranja, najpropulzivnijeg domaćeg osiguravajućeg društva u BiH. Zlatan je studentima govorio o temi koja ih u ovom periodu najviše interesuje, a tiče se njihovog zaposlenja nakon završetka formalnog obrazovanja.

Kao iskusan HR menadžer, gospodin Deljić je studentima odao tajne dobro napisanog CV-a, motivacionog pisma i načine pripreme za pisanje istog. Prisutnima je, također, otkrio detalje bitne jednom poslodavcu prilikom odabira savršenih kandidata za određenu poziciju: od CV-a, motivacionog pisma, intervju-a, dress code-a, rukovanja i svih ostalih sitnih detalja koji na poslodavca itekako ostavljaju utisak. bVS obzirom na to da su auditorij činili studenti, uglavnom bez radnog iskustva, naš predavač je dao niz savjeta o tome kako nadomjestiti nedostatak istog. Naglasio je da je za studente koji će ubrzo

kročiti na tržište rada jako bitno da se pored formalnog obrazovanja uključe u niz neformalnih aktivnosti poput volonterizma, studentskih praksi, osnivanja startup-a, učešća u raznim projektima, konferencijama, seminarima i slično.

Priprema za intervju, moguća pitanja i odgovori predstavljali su drugi važan segment subotnjeg predavanja, ali i selekcijskog procesa prilikom zapošljavanja uopće. Poziv na intervju s poslodavcem obično znači da smo korak bliže ka ostvarenju našeg cilja, ali to nikako ne znači da smo i pozivom na intervju dobili željeni posao. Putem intervju-a poslodavac će ocijeniti istinitost našeg CV-a te kroz razna pitanja procijeniti da li smo upravo mi prava osoba za popunjavanje određene pozicije. Zlatan je ovom prilikom studentima otkrio i najčešća pitanja koja mogu da očekuju na razgovoru za posao, kao i pitanja koja kandidati mogu da postave poslodavcu.

Potruga za zaposlenjem nimalo nije jednostavna, a tržište rada je nemilosrdno kao nikad prije. Kročiti u jedno ovakvo okruženje potpuno je različito od onoga o čemu studenti obično maštaju, pa je zbog toga jedno ovakvo predavanje nužno za mlade ljude koji će se prije ili kasnije naći na ovoj putanji. Ono što je jako bitno jeste da ovu fazu života dočekamo spremni, a uz Zlatanove zlata vrijedne savjete, vjerujem da ćemo i biti!

ARIS KARAMUSTAFIĆ I NJEGOV TIM PROGLAŠENI SU POBJEDNICIMA PRESTIŽNOG TAKMIČENJA „STEM YOUTH INNOVATION“ ODRŽANOG U LONDONU

Aris Karamustafić, sedamnaestogodišnji stipendista Fondacije Hastor, skupa s timom učenika Koledža ujedinjenog svijeta u Mostaru (UWC), proteklih nekoliko mjeseci bio je dijelom prestižnog STEM takmičenja u inovacijama, organiziranog od strane BIEA (Britanske međunarodne asocijacije za obrazovanje). Svrha pomenutog takmičenja je prvenstveno dizajniranje drona, odnosno letjelice koja bi pomogla i omogućila zaštitu i prezervaciju ugroženih vrsta životinja. Inspiriran negativnom situacijom lešinara u Bosni i Hercegovini i nedavnim fenomenom izumiranja bjeloglavog supa, te nepristupačnošću miniranim terenima u BiH, Arisov tim je odlučio dizajnirati bespilotnu letjelicu čija bi ključna funkcija bila snimanje miniranih područja, te prosljeđivanje prikupljenih podataka naučnicima. Pomenuti podaci bi kasnije bili korišteni u cilju

istraživanja i opservacije ugroženih životinja. Razlog za upotrebu ovakvih tipova letjelica u miniranim područjima leži primarno u otklanjanju životnog rizika, budući da bi, shodno prikupljanju podataka posredstvom ovih letjelica, ljudska intervencija i dotadašnja dominantna uloga ljudskog faktora, postale u potpunosti suvišne. Dizajnirana letjelica je, također, opremljena setom za bežično punjenje, a baza solarnim panelima, te bi kao takva bila potpuno nezavisna.

Arisov tim se kvalificirao kroz sve faze ovog takmičenja plasiravši se u finale među 40 najboljih timova od inicijalnih 1300, koliko ih se prijavilo na pomenuto takmičenje. Finale se održalo u Londonu u Muzeju rojalnih zračnih snaga, a njegov koncept sačinjen je od tri segmenta: let drona, prezentacija

same ideje i rada, te timska evaluacija, pri čemu je Arisov tim briljirao na sva tri polja. Uprkos izuzetno snažnoj konkurenciji sačinjenoj od timova iz čak 18 zemalja koje su bile učesnice ovog finala, njegov tim je već na samom početku dodjele nagrada osvojio nagradu za najbolje predstavljenu ideju i rad. Također, dodijeljena im je i nagrada kao najboljem timu u starosnoj grupi od 15 do 17 godina. Prethodno osvojivši ove dvije nagrade, na samom kraju ovog prestižnog takmičenja, proglašeni su i pobjednicima, te su shodno dodijeljenoj tituli osvojili i novčanu nagradu u iznosu od pet hiljada britanskih funti koje su donirane školi.

Pored ogromnog uspjeha na pomenutom prestižnom takmičenju održanom u Londonu, Aris je izuzetno aktivna mlada individua i kada je riječ o domenu vannastavnih aktivnosti, kao i na sportskom polju. Naime, već od svoje šeste godine Aris trenira karate, te je već u prvim godinama svoje sportske karijere pokazivao veliki napredak i značajno odstupanje od svojih vršnjaka, te je na polaganju za svaki karate pojas odabran kao najbolji kandidat. Na početku je osvajao dječije turnire, a u periodu kada je dostigao takmičarski uzrast, postaje članom nacionalnog karate tima, odnosno karate reprezentacije Bosne i Hercegovine. Poziv za nacionalni tim prvenstveno je zaslužio, pored prethodno osvojenih zlatnih medalja i uspjeha na brojnim takmičenjima, osvojivši zlato na Državnom prvenstvu Bosne i Hercegovine time postavši državni šampion. Narednih godina postao je dupli šampion BiH, a jednom i vicešampion. Postavši dijelom karate reprezentacije, Aris je dobio priliku učestvovati na Balkanskim prvenstvima u Turskoj i Srbiji gdje je osvojio dvije balkanske bronzane medalje, a na jednom od takmičenja zauzeo je peto mjesto. Također, broji pobjede na brojnim međunarodnim turnirama u Mađarskoj, Hrvatskoj, Srbiji, Turskoj, Austriji i dr. U Bihaću je položio crni pojas i time stekao zvanje Majstor karate, Crni pojas 1. DAN. Postizanje ovog zvanja za njega je značilo kraj jedne velike škole koja ga je, kako i sam ističe, pored sportu, učila i disciplini, odgovornosti, kulturi, te takmičarskom duhu i, shodno tome, konzistentnoj težnji i determiniranosti ka pobjedi.

Osim sporta, Aris je aktivan i u sferi drugih vannastavnih aktivnosti, s posebnim naglaskom na nevladin sektor. Veliki je aktivista, te je, pokušavajući dati svojevrсни doprinos i pomoć lokalnoj zajednici, a kasnije i državi, bio članom mnogih projekata, organizacija, razmjena i sličnih aktivnosti. Dijelom je organizacija poput Omladinskog centra, SHL-a,

Youth United in Peace, te Perpetum Mobile. Nakon nekoliko godina iskustva u aktivističkoj djelatnosti, projektima i drugim srodnim akcijama, dobio je priliku da postane koordinatorom lokalnog tima Asocijacije srednjoškolaca u Bosni i Hercegovini. Učesnik je i mnogih mirovnih kampova i razmjena širom BiH, Hrvatske, Srbije, Kosova i drugih zemalja s ciljem da bude involviran u promociji mira i bolje i svakako perspektivnije budućnosti za naše društvo. Veliki značaj u kontekstu vlastitih postignuća, kao jedna mlada i izrazito perspektivna i ambiciozna osoba, Aris pripisuje i činjenici da je dijelom Fondacije Hastor već dvije godine: „Zahvalio bih se Fondaciji Hastor na nesebičnoj i velikodušnoj pomoći kroz proces mog obrazovanja. Uistinu ste mi pomogli da dođem do ovakvih rezultata i da steknem prilike poput ove. Nadam se da sam ovom pobjedom opravdao bar jedan mali dio vaše pomoći. Nadam se da ću u budućnosti, uz vašu podršku, ostvariti još ovakvih uspjeha“.

Amina Vatreš

LJETNI RASPUST U HOLANDIJI 2019

Don Kihoti u zemlji vjetrenjača

„Ljetni raspust u Holandiji“ jedan je od najistaknutijih projekata koje Fondacija Hastor već trinaestu godinu zaredom uspješno provodi u saradnji s holandskom partnerskom organizacijom Stichting Kinderhulp Bosnie. U sklopu ovog projekta svake godine grupa djece iz nepriviligovanih ruralnih područja Bosne i Hercegovine putuje u Holandiju, gdje provode dvadeset i jedan dan upoznavajući kulturu i običaje ove nizijske zemlje. O izboru djece polaznika lično se brine učitelj Ramo Hastor, zajedno s predstavnicima pomenute holandske organizacije.

Tu sreću je ove godine dobila grupa od dvadeset šestero djece s područja Živinica, Kladnja, Sapne, Teočaka, Višće i Memića. Sa njima su, u ulozi pratiteljica, putovale i dvije stipendistkinje naše Fondacije, Džulisa Otuzbir i Ajla Drakovac. O utiscima djece, njihovih porodica, ali i o vlastitim utiscima piše nam naša stipendistkinja Džulisa.

O projektu „Ljetni raspust u Holandiji“ slušala sam dugi niz godina. Uvidjevši vrijednost ovakvog projekta rado sam pisala i slušala o iskustvima djece i studenata koji su imali priliku doživjeti čari ovog putovanja. Konačno, ove godine, zajedno s kolegicom Ajlom dobila sam jedinstvenu priliku da doživim sve divne priče o kojima sam godinama slušala i divila se.

Ajla, također, nije krila svoje oduševljenje.

Onog trenutka kada sam primila poziv iz Fondacije, kada sam pozvana na putovanje u Holandiju, bila sam presretna što imam priliku da upoznam tu državu. Međutim, u tom trenutku sam se sjetila obaveza na fakultetu te je moja zainteresovanost u određenoj mjeri opala.

Kada sam se informisala malo više s djevojkama koje su putovale prošle godine, odlučila sam ipak otići i nimalo se nisam pokajala. Upoznavanje sa Džulisom, ekipom iz Holandije, zbližavanje sa učiteljem Ramom bio je jako dobar početak putovanja. Međutim, najljepši je onaj trenutak upoznavanja djece, njihova sreća, radoznalost i pitanje "Dokle smo, učiteljice?" na svakih 15 minuta. Divan je osjećaj kada vas neko tako zove i oslanja se na vas.

Pri samom dolasku u Holandiju već se vidjelo kako će sve ići, porodice i djeca su bili presretni, uklopili su se istog momenta kada su se vidjeli. Svaka aktivnost na koju smo išli, svaka igraonica i ljudi koji su bili tu će pamti tu divnu djecu, kao i Džulisa i ja. Po odgovorima djece, njima se najviše svidio Efteling, mada mi, učiteljice, i nismo bile oduševljene u toj mjeri kao oni jer smo bile pod oprezom sve vrijeme. Živjeti tri sedmice u kućama tih divnih ljudi, upoznavati njihovu kulturu i njihova jela je nešto što se osobi desi jednom u životu. Tolika gostoprimljivost, ljubaznost, ljubav.. sve je to dovelo do jakog vezivanja između nas i ovo putovanje će pamti zauvijek.

„Ljetni raspust u Holandiji“ jedinstven je projekat po tome što djeci koja nemaju mogućnosti putovanja izvan matične države, pruža mogućnost putovanja i upoznavanja jedne potpuno drugačije kulture, jezika, običaja i načina života uopće. Osmišljen pažljivo, tako da djeca imaju priliku udahnuti holandski način života iz prve ruke, projekat je djeci omogućio da ovaj trosedmični period provedu ni manje ni više nego u holandskim porodicama, te su kao takvi prihvaćeni punopravnim članovima porodica u čijim domovima su boravili.

S obzirom na to da je riječ o skupini djece starosne dobi od 8 do 12 godina, a koja ranije, uglavnom, nisu putovala, dolazak u Holandiju i susret s holandskim načinom života za djecu je predstavljao izvjesan kulturni šok. Naravno, ovakva reakcija bila je prirodna i očekivana, pa smo se Ajla i ja svim snagama trudile da im olakšamo adaptaciju u novu sredinu.

Na naše veliko izenađenje, naši mali drugari brzo su se snašli te im pomoć kroz nekoliko dana nije bila uopće ni potrebna. Prije početka putovanja bile smo jako zabrinute u kom pravcu će se projekat odvijati. Bojale smo se kako će učenici reagovati, da li će se adaptirati, da li će sve proteći u najboljem redu jer je odgovornost koju smo nosile na plećima ipak bila ogromna. No, kako kažu, od veće brige ništa lakše!

Naša mala vojska pokazala se izuzetno hrabrom te su, kao što smo obećali jedni drugima još u polasku, dali sve od sebe da svoje porodice i domovinu predstavle na najbolji mogući način. I uistinu, pokazali su se jako dobrim ambasadorima!

Iznenadjujuće, suza pri polasku nije bilo. Tek poneka skrivena suza roditelja dok su, kroz zabrinutost vješto skrivenu iza osmijeha, ispraćali svoje najmilije čedo na daleki put. Djeca su s druge strane bila jako ushićena te su jedva čekali da stupe na tlo nove zemlje i upoznaju sve divne porodice koje su ih nestrpljivo očekivale. Tako smo, naoružani uzbuđenjem i hrabrošću, krenuli u pohod na zemlju velikih vjetrenjača!

Divna prijateljstva rodila su se još u autobusu, na samome polasku. I nas dvije učiteljice (kako su nas djeca oslovljavala) ostvarile smo značajnu konekciju sa svakim djetetom tako da su nam naredne tri sedmice protekle bez ikakvih problema što se tiče komunikacije i povjerenja.

Posebno priznanje valja odati divnim holandskim porodicama, članovima fondacije Kinderhulp Bosnie bez kojih ovaj projekat ne bi zaživio niti se ovako uspješno provodio. Prigriliti djecu koja dolaze iz druge države daleko od svojih porodica, pružiti im dom, ljubav i svu potrebnu njegu, za njih je predstavljalo još veću odgovornost. Ove porodice nisu samo otvorile vrata svojih domova bosanskohercegovačkoj djeci; štaviše, nesebično su otvorili svoja srca i unijeli nevjerovatnu količinu ljubavi i energije u ovaj projekat. Uprkos jezičkim i kulturnim barijerama, prevladala je ljubav i velika želja da se djeci omogući nezaboravan boravak u ovoj zemlji.

Vješto osmišljen trosedmični program omogućio je djeci jednaku količinu zabave, učenja i odmora. Najviše su uživali u zajedničkim aktivnostima kada bismo svi zajedno bili na okupu. Obično bi tada, prepuni novih iskustava, jedni druge obasipali pričama o njihovim novim porodicama te o aktivnostima koje su prethodnih dana zabilježili. Ajlu i mene obasipali su zagrljajima, poljupcima, pismima i poklončićima koje su sami načinili, uz puno ljubavi. Prilično brzo smo se navikli na količinu ljubavi koju smo iskazivali jedni prema drugima te smo nestrpljivo čekali svaki sljedeći susret.

Svaka naša misao i akcija bila je usmjerena ka djeci. Bilo je trenutaka kada smo obje osjećale strah i ranjivost, no, vješto smo to skrivale kako to naši mali drugari ne bi osjetili. Prilikom posjete Eftelingu, velikom zabavnom parku s nevjerovatnom količinom zabavnih sadržaja za djecu i odrasle, osjećale smo veliku odgovornost i dozu straha jer su se nepredvidive situacije krile iza svakog ugla. Efteling je između ostalog poznat po velikom broju različitih roller coaster-a koje predstavljaju veliki izazov i za mnogo starije generacije. No, kako smo odlučili da tog dana isprobamo sve naprave, mjesta za strah nije bilo. Hrabro smo isprobali svaki roller coaster, držeći se čvrsto za ruke i vrišteći do iznemoglosti. Priznajem da je nekoliko puta i nama ovladao strah dok smo se, čvrsto stežući sigurnosne pojaseve na ovim čudesnim napravama, spremale za novu vožnju. Na kraju dana niko se nije sjećao straha. Ono što ostaje u pamćenju su sjajni trenuci provedeni zajedno, smijeh i malčice oštećene glasnice od vrištanja.

Efteling je svakako predstavljao krunu projekta, no, niz drugih aktivnosti obilježilo je naš trosedmični boravak u Holandiji. Tako smo imali priliku isprobati nekoliko odličnih igraonica, tobogana, zooloških vrtova, bazena, a čak smo pokazali i mišiće u gradskoj fitness dvorani. Okušali smo se i u igrama na sreću, što je djecu posebno dojmilo. U popularnoj igri na sreću „Bingo“ svako dijete je dobilo po neki poklon što je za njih predstavljalo naročitu sreću.

Individualne aktivnosti, odnosno aktivnosti s porodicama u kojima su djeca boravila uglavnom su se svodile na upoznavanje holadnskog jezika i kulture. Holandski roditelji i njihova djeca imali su slobodu da osmisle vlastiti plan aktivnosti za bosanskohercegovačku djecu, mimo zajedničkih aktivnosti u kojima smo svi učestvovali.

Pored brige o djeci, naše dužnosti obuhvatale su i olakšavanje komunikacije između holandskih porodica i bosanskohercegovačke djece. S obzirom na to da je jako malo djece poznavalo engleski jezik, a malo ili nimalo holanđana bosanski jezik, komunikacija se činila najvećim problemom. No, u dvadeset prvom vijeku gdje tehnologija uveliko vlada, barijere u komunikaciji postale su historijom. Mi smo bile presretne jer nismo imale potrebe za pretjeranim intervencijama, tako da smo se mogle opustiti i prepustiti holandskom načinu života.

Oproštajna večer iznjedrila je mnoge emocije. Sreća i tuga preovladavali su podjednako, a mali Don Kihoti borili su se da otjeraju emocije i ne pokažu slabost do momenta kada su suze ipak nadjačale. Bilo je jako emotivno posmatrati oproštaj djece s porodicama koje su im omogućile toliko divnih momenata i uspomena u tako kratkom vremenskom periodu. Snažni zagrljaji i iskrene suze djece i roditelja oslikali su istinsku vrijednost ovog projekta i još jednom podsjetili zašto ova divna saradnja još uvijek postoji i zašto se uspješno provodi već trinaest godina zaredom.

Svaki rastanak je tužan. Istovremeno osjećate ogromnu bol jer je nezaboravan period vašeg života tako brzo prošao, a rastanak sa ljudima velikog srca još teže pada. Tužni su jer su okusili život kakav bi, da živimo u pravednijem svijetu, i oni živjeli. Tužni su što su, prvi put u njihovim mladim životima svjedočili jazu i neravnomjernost vremena u kom živimo. Tužni su što su shvatili da postoji ljudi koji mnogo ljepše žive i nikako im nije jasno zašto oni ne mogu tako. To su pitanja na koja, ako vas pitaju, ne možete da im date odgovor.

S druge strane, iako napuštaju naizgled idiličnu holandsku svakodnevnicu, ipak je preovladala sreća. Sreća što se vraćaju svojim domovima ma kakvi oni bili. Sreća što se vraćaju u roditeljski zagrljaj koji nijedan luksuz svijeta ne može da zamijeni. Sreća što se vraćaju u svoju domovinu kojoj, ma kakvom god se činila, alternative ipak nema.

Džulisa Otuzbir

STIPENDISTI FONDACIJE HASTOR ORGANIZIRALI AKCIJU ČIŠĆENJA I UREDENJA PARKA

Amra Pobrklić, Dejana Savić i Ivana Lazić su stipendistkinje Fondacije Hastor koje volontiraju u Janji. Svakodnevno se susreću s problemima u varoši, ali i u samoj Bijeljini, općini kojoj pripadaju. Tema volonterskog sastanka je bila „Problemi našeg grada“. S obzirom na temu zadatka, stipendisti su dobili slobodu i nisu bili ograničeni time šta će uraditi. Po završetku zadatka u okviru navedene teme, mentorice su razgovarale s učenicima o uređenju dvorišta Doma kulture, te time započele jednu lijepu akciju.

Kao jedan od važnih nedostataka u Janji, mentorica Ivana izdvaja problem nebrige stanovništva o izgledu Janje. Međutim, ona ističe kako ima i onih koji se trude da svaki kutak Janje učine ljepšim: „Jedan od razloga zbog kojih smo uredili dvorište Doma kulture i ofarbali klupe koje se tu nalaze, jeste ta nemarnost onih koji su postavili klupe i igračke za djecu.“

Učenici su uz pomoć mentorica nabavili sav potreban materijal i alat i ubrzo krenuli s radom. Neki učenici su posmatrali kako ide farbanje i bili moralna podrška, dok su drugi farbali klupe i uređivali igralište, pa se smjenjivali dok nisu završili s tom lijepom akcijom. Mentorice koje su organizirale pomenutu akciju kažu kako su imale priliku vidjeti zadovoljnu djecu kako se igraju na igralištu koje je napravljeno i uređeno samo za njih. To im je dalo još više elana da postepeno uredi Janju kako bi svi zajedno mogli uživati u njenim ljepotama.

Pored ove akcije, ističu kako su i ranije uređivali igralište osnovne škole, čistili taj prostor, te na druge načine uljepšavali igralište.

Kada je riječ o budućim planovima, planiraju da na igralištu osnovne škole ofarbaju golove na fudbalskom terenu te oznake koje se nalaze i na fudbalskom i na košarkaškom terenu, poprave ogradu na igralištu, te postavе cvijeće i na taj način ukrase pomenuti prostor.

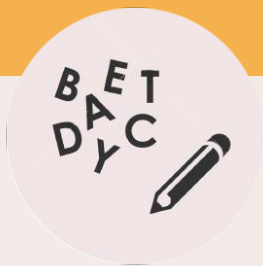
Posebno zadovoljstvo im je pričinilo zajedništvo koje je ostvareno prilikom realizacije akcije čišćenja i uređenja parka, te činjenica da su se još jedanput uvjerile u to da volontiraju s veoma vrijednom i radnom djecom, punom ideja i kreativnosti prilikom ostvarivanja istih.

Za sami kraj priče, vrijedni stipendisti iz Janje pozdravljaju sve stipendiste Fondacije Hastor, uz poruku **ZAJEDNO SMO JAČI!**

Maida Husnić

12 ZANIMLJIVIH PITANJA I MOZGALICA

Ovo će vam sigurno biti od pomoći ako se nađete na kakvom dosadnom druženju ili tulumu. Možda ste neka od ovih pitanja već čuli, možda na neke znate i odgovore. No, kako god bilo, predstavljamo vam 12 mozgalica koje možete rješavati sa svojim društvom u nedostatku boljih ideja.

PITANJA:

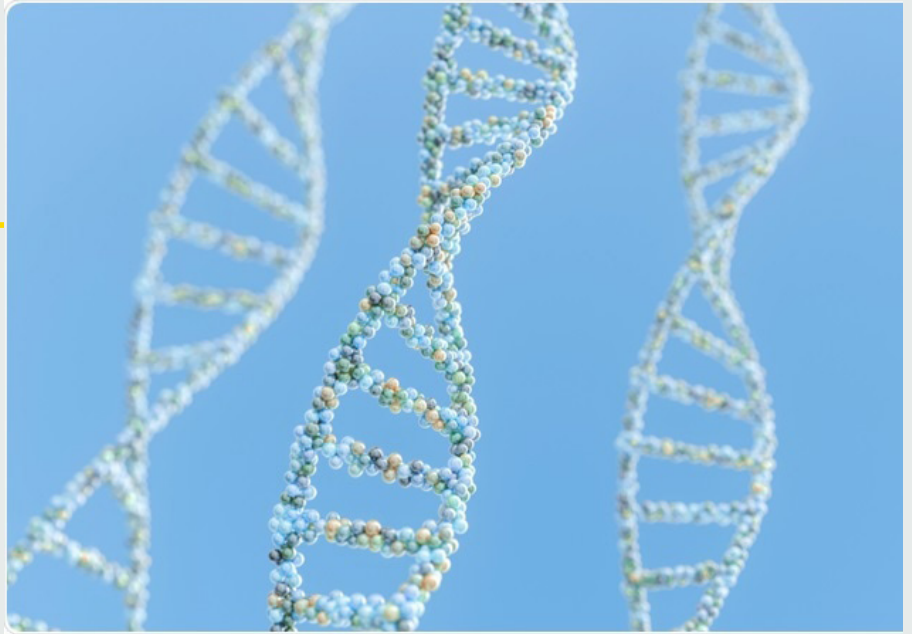
1. Može li osoba koja živi istočno od Tuzle biti pokopana južno od Sarajeva?
2. Kada biste sa šibicom u ruci ušli u prostoriju u kojoj se nalaze petrolejska lampa, plinska peć i peć na drva, šta biste zbog sigurnosti zapalili prvo?
3. Neki mjeseci imaju 30 dana, neki imaju 31, koliko ih ima 28?
4. Ako bi vam doktor dao tri pilule i rekao da trebate svakih pola sata popiti jednu, koliko vremena bi vam trebalo da popijete sve tri?
5. Koliko duboko može pas trčati u šumu?
6. Dva su muškarca igrala šah. Igrali su pet partija i svaki je dobio jednaki broj partija, bez neriješenih i poništenih partija. Kako je to moguće?
7. Koliko je različitih životinjskih vrsta Mojsije ponio na Arku?

8. Ako uzmeš dvije jabuke od tri jabuke, koliko ti ih je ostalo?
9. Koliko zemlje možemo izvaditi iz rupe koja je duboka 5 metara, široka 5 metara i visoka 3 metra?
10. Gospođa je dala prosjaku 2 KM. Gospođa je rekla kako joj prosjak nije brat već sestra. Kako je to moguće?
11. Ako je deseterici muškaraca potrebno 10 dana da iskopaju rupu, koliko će biti potrebno petorici muškaraca da iskopaju pola rupe?
12. Ako tri mačke ubiju tri štakora u tri minute, koliko je potrebno da sto mačaka ubije sto štakora?

ODGOVORI:
1. Žive osobe se ne pokopavaju. 2. Šibicu. 3. Svi. 4. 1 sat. 5. Samo do pola, nakon toga trči iz nje. 6. Nisu igrali među sobom. 7. Mojsije nije bio na Arci već Noa. 8. Dvije. 9. Ako je rupa u zemlji onda je prazna. Ne možemo iz nje ništa izvaditi. 10. Prosjak je bio žena. 11. Ne može se iskopati pola rupe. 12. Tri minute.

KRATKA HISTORIJA O FAMOZNOJ DNK

**Pripremio: Kenan Kraković,
student Burch Univerziteta na Odsjeku za genetiku i bioinženjering**

Sredinom 19. vijeka jedan svećenik je privodio svoju skoro osmogodišnju naučnu opsesiju kraju. Proteklih 8 godina proveo je u samostanu u Poljskoj, u molitvi i nauci. Ono čime se bavio neće biti shvaćeno ni prihvaćeno od njegovih savremenika još dosta poslije njegove smrti, ali ono čime se bavio bila je fundamentalna genetika, koju i dan-danas primjenjujemo u modernoj medicini i nauci. Osam godina proveo je ukrštajući raličite jedinke graška i brojao omjere novonastalih jedinki. Čini se da je ovakvom potragom mogao baviti samo čovjek neiscrpnog strpljenja, pa djelimično i ima smisla da je to bio jedan svećenik koji je strpljenje trenirao od rane mladosti. Vrlo često kažemo da je on, Gregor Mendel, otac genetike. Da li je ovo “otac”, šaljiva referenca na njegov poziv, nisam siguran. Bilo kako bilo, Mendel je otkrio osnovne zakone kojima se nasljeđivanje osobina vodi, ali nije bio u mogućnosti da sazna šta ovim zakonima upravlja. Šta je to što čini da se neke osobine nasljeđuju jednim načinom, a druge drugim? Predstaviću vam tri eksperimenta od kojih bi, da je uživao još jedno stoljeće, Mendel pao na koljena od oduševljenja i radosti. To su tri rada briljantnih naučnika, koja su pokazala da je DNK ključni igrač u našim ćelijama kad je u pitanju nasljeđivanje osobina s koljena na koljeno. Priča počinje ovako:

Nekad početkom 1860-ih švicarski student medicine Friedrich Miescher obolio je od tifusa i ostao djelimično gluh. Kasnije, kada je postao ljekar, osjećao je da će mu nedostatak sluha ometati kvalitetno obavljanje posla ljekara, pa se, stoga, okrenuo istraživačkom radu u polju fiziološke hemije. Bavio se proučavanjem ćelija imunog sistema, leukocitima. U narednim godinama otkrio je da je u jedru leukocita prisutna slaba kiselina koju nazvao “nuklein” (drugi naziv za jedro je nukleus, pa otud i ime nuklein). Uspio je još saznati da je ova kiselina bogata fosforom i da ne sadrži sumpor, što će se kasnije pokazati kao veoma korisna informacija istraživačima nukleina. Niz eksperimenata i dokaza je prošao kroz nauku dok se nije shvatio značaj Miescherovog “nukleina”. Desetak godina kasnije, saznalo se da jedro, ta velika loptica prisutna skoro u svakoj ćeliji, igra nekakvu ulogu u nasljeđivanju: opservacija je bila da se jedra muške i ženske spolne ćelije doslovno spoje u jedno kada dođe do oplodnje. Nešto kasnije saznalo se da u jedru postoje prstolike formacije, nazvane hromosomi, koje se daju posmatrati pod mikroskopom kad se oboje određenim bojama (chroma – boja). Opservacija je bila da hromosomi igraju poseban, uniformno uigran “ples” u ćeliji kada se ćelija dijeli. Još malo kasnije, konačno, saznalo se da se nuklein

nalazi baš u hromosomima. Dakle, ako se nukleini nalaze u hromosomima, a hromosomi u jedru, a jedro i hromosomi igraju sigurno nekakvu ulogu u nasljeđivanju, onda vrijedi istražiti kakvu ulogu igra i taj nukleini, koji je sada već poznat po imenu DNK.

Ipak, još uvijek je u naučnoj zajednici vladalo mišljenje da DNK ne može biti faktor nasljeđivanja. Smatralo se da, ako će nešto nositi takvu količinu informacija, koliko ćete biti visoki i kakve će vam boje biti oči i kosa, to bi moralo biti nešto jako raznovrsno. Naprimjer – proteini. Ima ih puno, vjerovatno različiti proteini nose različite informacije. DNK je samo jedna kiselina koja je tu s nekom manjom ulogom – mislilo se.

U ovoj tački u vremenu dolazimo do tri velika eksperimenta koja su pokazala ko je glavni igrač u genetičkim zakonima. Neko je za sva vremena morao da pokaže jesu li proteini, ili DNK?

Prvi eksperiment je obavio Frederick Griffith, britanski naučnik. Koristio je bakteriju koja izaziva upalu pluća, *Streptococcus pneumoniae*. Znalo se da ova bakterija može posjedovati kapsulu koja je štiti od imunog sistema, pa stoga izaziva bolest. Ako nema kapsule, bakterija je nezaštićena, pa je imuni sistem uspijeva eliminisati. Šta je Griffith uradio? On je posmatrao šta se dešava s miševima koji su zaraženi ovom bakterijom. Za njih je upala pluća najčešće kobna. Griffith je posmatrao: ako zarazi miša s kapsuliranom bakterijom, miš, očekivano, umre. Ako ga zarazi s nekapsuliranom bakterijom, miš ostaje živ. Ako visokom temperaturom ubije kapsulirane bakterije, pa tek onda zarazi miša, miš, očekivano, ostaje živ i zdrav.

Naredna kombinacija je bila ključna: ako visokom temperaturom ubije kapsulirane bakterije, ali, također, doda žive nekapsulirane bakterije, miš umire. Zašto, bilo je pitanje? Bakterije s kapsulom su mrtve, kako su ubile miša? Štaviše, ako uzmete uzorak iz mrtvog miša, smrtonosne kapsulirane bakterije su opet prisutne, kao da su oživjele. Griffith je ovaj pronalazak interpretirao na sljedeći način: nešto, nekakav faktor je u mrtvim bakterijama preživjelo. Nešto što su bezopasne bakterije mogle “pokupiti” u svoj organizam i iskoristiti da proizvedu kapsulu i postanu smrtonosne. Ovaj proces preuzimanja nasljednog materijala iz mrtvih bakterija je nazvao bakterijskom transformacijom. Otkriće je odjeknulo kao atomska bomba među imunolozima, a Griffith se ubrzo razbo-

lio, i nije mogao nastaviti na radu da sazna šta je to što su žive bakterije “pokupile”. Naredna dva eksperimenta su za sva vremena dokazala šta je to što nosi nasljednu informaciju.

U prvom su troje naučnika, Avery, MacLeod i McCarty, obavili naizgled jednostavan eksperiment. Radili su s istom bakterijom koja izaziva upalu pluća. Želeći da vide da li nasljednu informaciju nose proteini, DNK ili treća molekula zvana RNK (prilično slična DNK, ali dosta jednostavnija), jednostavno su isprobavali isto što i Griffith, samo bez ubijanja miševa. Pomiješali su mrtve kapsulirane i žive nekapsulirane bakterije i posmatrali da li se dešava transformacija. Ukratko: dešavala se! Sad je trik bio saznati šta je uzrokuje. Ideja je bila: moguće je da su to proteini, DNK ili RNK, pa ćemo pomiješati bakterije u tri različite posude. U jednoj ćemo hemijski uništiti proteine, u drugoj RNK i u trećoj DNK. U onoj posudi gdje više ne bude transformacije, tu smo uništili ono što je ključno za transformaciju. I šta se desilo? Tamo gdje su uništili proteine, ništa se nije promijenilo. Dakle, proteini nisu odgovorni za transformaciju. Tamo gdje su uništili RNK, ništa se nije promijenilo, dakle, RNK nije odgovorna. I pogodite šta se desilo gdje su degradirali DNK! Nije bilo transformacije, bakterije s kapsulom se nisu namnožile. Dakle, DNK je potrebna za bakterijsku transformaciju. Otkriće vrijedno Nobelove nagrade, iako je nikada ovo troje naučnika nisu dobili. Za mnoge, to je najveći eksperiment koji nikada nije dobio Nobelovo priznanje.

Siguran sam da je ovo već prevelika hrpa bioloških informacija, čime ne želim da vas zamaram, ali, ostanite tu do kraja teksta. Naredni eksperiment je “stavio tačku na i” u ovom toliko dugo pitanju. Hershey i Chase postavili su eksperiment uz sljedeće informacije. Koristili su bakteriofage. Bakteriofagi su zapravo virusi koji napadaju bakterije. Izgledaju kao robotske sablasti i u sebi sadrže pogodite šta: proteine i DNK. Bakteriofagi napadaju bakterije tako što se svojim mikronožicama zakače za bakteriju, u bakteriju pljunu svoj genetski materijal, taj materijal se ugradi u bakterijin i unutar bakterije nastane mnogo malih bakteriofagića, koji ispune bakteriju do te mjere da ćelija bakterije eksplodira. Kul, zar ne? Ako se sjećate, rekli smo na početku da je Miescher otkrio da DNK sadrži fosfor, ali ne i sumpor. Kod proteina je obrnuta situacija, sadrže sumpor, i vrlo rijetko fosfor. Ovo su Hershey i Chase iskoristili. S jedne strane su koristili bakteriofage u koje su ubrizgali radioaktivni sumpor (koji se vezao

za proteine), a s druge strane bakteriofage u koje su ubrizgali radioaktivni sumpor (koji se vezao za DNK). Čitav posao je bio da pogledaju: kad se bakteriofagi namnože u bakteriji, hoće li naći u njima radioaktivni fosfor ili sumpor. Zašto? Zato što će se onaj element koji je odgovoran za nasljeđivanje, prenijeti na naredne generacije bakteriofagića. Ako pronađu u novim fagićima radioaktivni sumpor, to znači da su proteini prenosili informaciju s koljena na koljeno. Ako pronađu fosfor koji se vezao za DNK, to znači da se DNK informacija prenosila s koljena na koljeno. I zaista, u fagićima su pronašli radioaktivni fosfor. Hershey i Chase su za svoje otkriće nagrađeni Nobelovom nagradom.

Danas, u 2019., znamo cjelokupnu strukturu DNK, znamo sve i jedno slovo koje se u njoj nalazi. Tačnije, 3 milijarde slova koje dijelimo u skoro identičnom redoslijedu sa svim jedinkama Homo Sapiensa. Znamo prilično mnogo o tome koje slovo u DNK izaziva koju bolest, polako učimo i kako da popravimo određena slova i time liječimo mnoge bolesti. A sve to su zasluge naučnika – gromada, poput Griffitha i ostalih, na čije naučno nasljeđe su stale nove generacije, sa svježim idejama i rješenjima i doveli nas do današnjeg modernog pristupa istraživanju. Zasluge naučnog nasljeđa, koje u obavezu ostavlja buduće generacije biologa, da na njega stanu, njime se okoriste i povedu ljudsku vrstu u nove prozore budućnosti.

Emina Žilić

Emina Žilić rođena je 1996. godine u Zenici. Osnovnu i srednju medicinsku školu je završila u Jajcu. Potom upisuje Fakultet zdravstvenih studija, smjer Laboratorijske tehnologije u Sarajevu. Petog jula 2019. godine je diplomirala i time stekla zvanje bachelor laboratorijske tehnologije. Aplicirala je na master studij na Prirodno-matematičkom fakultetu, odsjek Biologija, smjer Mikrobiologija, koji uspješno pohađa.

„Stipendista Fondacije sam već dvanaest godina. U okviru volonterskog rada imala sam priliku biti dio različitih aktivnosti. Na prvoj i drugoj godini studija sam volontirala s djecom na terenu, na trećoj godini sam postala dio administrativnog tima, a trenutno sam u timu koji radi na protokolu. Istakla bih da sam volontirala u sklopu obuke TAKT akademije koju je pokrenula Fondacija Hastor uz podršku ambasade Švicarske. Također, bila sam dio projekta prikupljanja podataka o firmama na području Kantona Sarajevo u nadležnosti institucije pod nazivom Poslovni inkubator SASE“, ističe Emina.

Za sebe kaže da je komunikativna i društvena osoba, stoga svoje slobodno vrijeme uglavnom provodi s prijateljima i porodicom. Član je KUD-a „Stari grad“ Jajce.

„Danas je Fondacija dio mene, shvatam je kao način života i poimanja svakodnevnih životnih situacija. Daje mi pokretačku i motivacijsku snagu i bezrezervnu podršku, kako vezanu za fakultet, tako i za bilo koji drugi segment života koji iziskuje tu podršku. Stvari koje sam naučila kroz iskustvo u Fondaciji ću zasigurno pamtiti i primjenjivati“, kaže Emina.

Ističe kako bi se željela ostvariti u svim životnim segmentima, kako poslovnom, tako i privatnom, odnosno porodičnom životu, da kontinuirano napreduje, a voljela bi živjeti i raditi u našoj zemlji.

Razim Medinić

U okviru mjeseca augusta izdvajamo sljedeće, međunarodno relevantne datume:

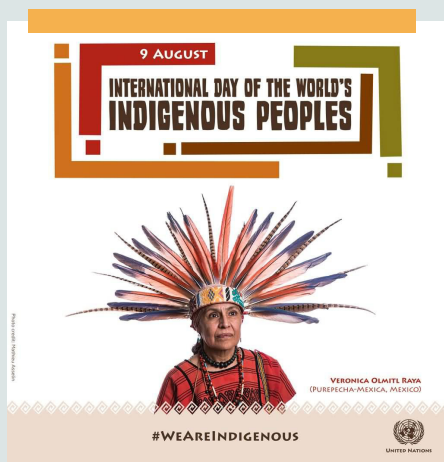
august

09.
08.

MEĐUNARODNI DAN AUTOHTONIH NARODA SVIJETA

Procjene OUN-a ukazuju na podatak da je danas u svijetu oko 370 miliona autohtonog stanovništva koji žive na prostoru 90 zemalja. To nadalje implicira činjenicu da ovo stanovništvo čini manje od 5% ukupne svjetske populacije, dok s druge strane promatrajući istovremeno čine i 15% najsiromašnijih naroda svijeta. Oni upotrebljavaju većinu od prepoznatih 7.000 različitih svjetskih jezika, te istovremeno predstavljaju 5.000 različitih specifičnih kultura.

Autohtoni narodi su nasljednici i praktičari jedinstvenih kultura i načina povezivanja s ljudima i okolišem. Oni su zadržali društvene, kulturne, ekonomske i političke karakteristike koje se značajno razlikuju od onih dominantnih u okviru društava u kojima žive. Uprkos očitim kulturnim distinkcijama, autohtoni narodi iz cijelog svijeta dijele zajedničke probleme prevashodno vezane za zaštitu svojih prava kao zasebnih, „drugačijih“ naroda. Autohtoni narodi su godinama tražili priznanje svog identiteta, načina života i prava na tradicionalna zemljišta, teritorije i prirodne resurse, ali su kroz historiju njihova prava bivala kontinuirano kršena. Danas domorodački narodi spadaju među najugroženije i najranjivije grupe ljudi u svijetu. Međunarodna zajednica je danas prepoznala da su nužne posebne mjere kako bi se zaštitila njihova prava, održale, te očuvale njihove različite kulture i način života.

19.
08.

SVJETSKI DAN HUMANITARNE DJELATNOSTI

Svjetski dan humanitarnog rada obilježava se 19. augusta svake godine primarno u cilju odavanja počasti humanitarnim radnicima koji riskiraju vlastite živote u okviru humanitarne službe, te kako bi se pružila podrška ljudima pogođenim krizama širom svijeta.

Svjetski dan humanitarne djelatnosti 2019. godine bit će obilježen u pravcu poštivanja rada žena u kriznim situacijama širom svijeta pri tome se usredsredivši na neznane ženske heroje koji već duži period rade na najtežim linijama fronta u okviru svojih zajednica, počevši od brige za ranjenike u Afganistanu, sigurnost hrane u Sahelu, pa sve do skrbi za one koji su izgubili svoje domove i resurse za život u mjestima kakva su Centralnoafrička Republika, Južni Sudan, Sirija i Jemen

Pripremila: Amina Vatreš

21.
08.**MEĐUNARODNI DAN SJEĆANJA NA ŽRTVE
TERORIZMA**

Uprkos neospornoj činjenici da je danas više svjetskih država pogođeno terorizmom, broj žrtava je uglavnom koncentrisan u malom broju zemalja. Shodno analizama, samo u 2017. godini, skoro tri četvrtine svih smrtnih slučajeva uzrokovanih fenomenom terorizma bilo je u samo pet zemalja: Afganistan, Irak, Nigerija, Somalija i Sirija.

Žrtve terorizma nastavljaju da se bore da se njihov glas čuje, da njihove potrebe budu prepoznate i njihova prava podržana. Također, žrtve se nerijetko osjećaju zaboravljenim i zanemarenim neposredno nakon što vijest o izvjesnom terorističkom napadu izblijedi, što svakako može imati duboke konsekvence po njih. Malo je država koje imaju resurse ili kapacitete za ispunjavanje srednjoročnih i dugoročnih potreba koje su žrtvama neophodne kako bi se u potpunosti oporavile, rehabilitirale i shodno tome integrirale u društvo. Žrtve mogu da se oporave i nose sa svojom traumom isključivo posredstvom dugoročne višedimenzionalne podrške koja uključuje fizičku, psihološku, socijalnu i finansijsku podršku, kako bi se žrtve uspješno izliječile i nastavile živjeti dostojanstveno.

23.
08.**MEĐUNARODNI DAN SJECANJA NA
TRGOVINU ROBOVIMA I UKIDANJE
ROPSTVA**

Ovaj međunarodni dan za svoj prvenstveni cilj ima da upiše tragediju trgovine robovima u sjećanje svih naroda svijeta. U skladu s ciljevima interkulturalnog projekta "The Slave Route", obilježavanje ovog dana trebalo bi da pruži priliku za kolektivno razmatranje historijskih uzroka, metoda i posljedica te tragedije, kao i za analizu interakcija na kojima je nastala između Afrike, Evrope, Amerike i Kariba.

22.
08.**MEĐUNARODNI DAN ŽRTAVA
NASILJA ZASNOVANOG NA RELIGIJI ILI
VJEROVANJU**

Sloboda vjeroispovijesti ili uvjerenja, sloboda mišljenja i izražavanja, pravo na mirno okupljanje i pravo na slobodu udruživanja međusobno su zavisni, međusobno povezani i međusobno se pojačavaju i dopunjuju. Podržavanje ovih prava igra značajnu ulogu u borbi protiv svih oblika netolerancije i diskriminacije zasnovane na religiji ili uvjerenju.

Otvorena i konstruktivna debata o idejama, kao i međureligijski, međuvjerski i interkulturalni dijalog, na lokalnom, nacionalnom, regionalnom i međunarodnom nivou, mogu imati pozitivnu ulogu u borbi protiv vjerske mržnje i nasilja.

Postoje kontinuirani akti netolerancije i nasilja zasnovani na religiji ili uvjerenju protiv pojedinaca, uključujući i osobe koje pripadaju vjerskim zajednicama i vjerskim manjinama širom svijeta, a broj i intenzitet takvih incidenata, koji su često kriminalne prirode i mogu imati međunarodne karakteristike, eksponencijalno rastu.

Međunarodni dan sjećanja na trgovinu robovima i ukidanje ropstva inicijalno je obilježen u nekoliko zemalja, posebno na Haitiju (23. august 1998) i Goreu u Senegal (23. august 1999). Organizirani su i kulturni događaji i debate, a 2001. godine u Mulhouseovom muzeju tekstila u Francuskoj je organizirana i radionica za tkanine pod nazivom "Indiennes de Traite" (vrsta platna) koja je služila kao valuta za razmjenu robova u sedamnaestom i osamnaestom stoljeću.

• Ljetni raspust u Holandiji

Harun Pajić, Busovača

Metalurško-tehnološki fakultet, Zenica

Draga moja Fondacija, moje ime je Harun Pajić i danas vam pričam moju priču koja se veže za volontiranje u mojoj rodnoj Busovači. Iako zadatak zvuči jednostavno, daleko od tog da je stvarno takav. Naime, veoma je teško izdvojiti samo jednu dobru priču od mnogih koje su nastale na našim sastancima. Moja priča kreće prije otprilike sedam godina kada sam postao član porodice koja se zove Fondacija Hastor. Kao dijete osmog razreda započeo sam moje prvo volontiranje. Tako mlad sam bio mnogo stidan i povučen dječak. Dosta osoba me pamti upravo po tome što sam rijetko kad govorio, osim kada sam morao. Glavni razlog moje promjene razmišljanja i ponašanja je upravo Fondacija i divne osobe, moji prijatelji, koje sam upoznao tu. Jedna osoba je posebno utjecala na mene, a to je bila moja mentorica Lejla Biogradlija. Način na koji je ona vodila sastanke me fascinirao, njena odlučnost, rad, trud i upornost da od svakog pojedinca napravi boljeg čovjeka je bila nevjerovatna. U njenom liku je većina nas vidjela jednog lidera vođu motivatora, ali prije svega jednog velikog prijatelja. Bezbroj puta je bila osoba koja je žrtvujući svoje sopstveno vrijeme birala da pomogne nama.

Svaki sastanak u mjesecu kroz 4 pune godine ona se trudila da da 150% sebe za Fondaciju, kao i za nas sve. Pri dolasku na sastanak, rano ujutru čekala nas je ona, uvijek prva i uvijek na vrijeme, pozdravila bi nas uvijek s osmijehom na licu i poželjela dobro jutro. Nakon ulaska u prostoriju volontiranja, prva stvar koju smo radili je ta da smo pričali o svojim problemima i zajedno ih pokušavali riješiti. Svojim primjerom nam je pokazala kako je u životu bitno da budemo složni i da budemo u svakom trenutku spremni pomoći osobama kojima je to potrebno jer je tako mnogo lakše da se suočimo sa bilo kojim problemom u našem životu. Ni u jednom trenutku nije bila gruba, ljuta ili bez razumijevanja za bilo koga od nas. Zbog nje sam zavolio volontiranje, zavolio sam svaki sastanak na koji sam dolazio, svakog dana sam se trudio da budem bolji učenik, bolji prijatelj, bolji čovjek.

Bilo je vrijeme završetka školske godine, završavao sam četvrti razred srednje škole. Kao i kod većine, to je vrijeme ispravljanja ocjena, a svakome od nas dobro dođe neki ekstra bod za što bolji prosjek. Pošto matematiku nisam baš najbolje shvatao, a trebao sam da odgovaram ubrzo, odlučim da se obratim Lejli i zatražim pomoć. Bez ikakvog razmišljanja, kaže mi da donesem sve što je potrebno na idući sastanak. Tako je i bilo, donio sam sve potrebno i taj cijeli sastanak proveo skupa sa njom vježbajući matematiku. Dok su drugi radili druge zadatke, ona je svoje vrijeme poklonila meni i mom problemu. Po završetku sastanka, ponovno mi kaže da joj se javim ukoliko budem imao poteškoća. Iz matematike sam dobio peticu i odmah sam se zahvalio svojoj mentorici. Skromna kao i uvijek, rekla je da nema problema i da joj je veoma drago što je mogla da pomogne.

To je jedan od mojih milion primjera kada sam dobio pomoć od nje. Takva je bila i prema svima ostalim, bez izuzetaka. Lejla je bila primjer svima nama, uvijek je svoje obaveze obavljala na vrijeme i bez greške, bila je odgovorna i disciplinovana kao nijedna osoba koju ja poznajem i na svakom sastanku smo imali priliku da naučimo nešto od nje. Moja dobra priča je upravo ovo, bez Fondacije teško da bih upoznao jednu tako sjajnu osobu kao što je Lejla, i mislim da je u čovjekovom životu najbolja stvar koja mu se može dogoditi ta da upozna novog prijatelja. Život ne bi bio ispunjen bez tih divnih osoba koje nas okružuju i koje naš život čine boljim. Za ono što sam sada i za ono što ću biti sutra zahvalan sam svojoj mentorici kao i najboljoj fondaciji na svijetu.

Na osnovu baze podataka utvrđeno je da su stipendisti i volonteri Fondacije Hastor u proteklom mjesecu zabilježili 20 105 volonterskih sati. Kao i do sada, najveći broj volonterskih sati ostvaren je na volonterskim sastancima naših stipendista – studenata, srednjoškolaca i osnovaca na 272 volonterske radionice u 60 općina širom Bosne i Hercegovine. Ovoj velikoj brojci doprinosi i volonterski angažman naših studenata koji volontiraju u administraciji, redakciji i prevodilačkom timu Fondacije Hastor, kao i angažman stipendista koji rade na razvoju i održavanju aplikacije Fondacije Hastor i naše web-stranice. Obavezna tema o kojoj su naši stipendisti diskutovali na svojim volonterskim druženjima proteklog mjeseca je „**Vještine koje možemo savladati samostalno u cilju unaprijeđenja u profesionalnom životu.**“

Pored obavezne teme, stipendisti su obrađivali i druge interesantne teme, a naši studenti su dio volonterskih sati odvojili kako bi pomogli mlađim stipendistima da što bolje savladaju školsko gradivo.

20 105

volonterskih
sativolonterske
radionice

272

60

općina

Neke od najzanimljivijih tema:

- Vršnjačko nasilje
- Zdravstvo u Bosni i Hercegovini
- **Odgovornost prema sebi i drugima**
- Nasilje u porodici
- Međunarodni dan muzike
- **Prirodne ljepote Bosne i Hercegovine**
- Ljubav prema životinjama
- Značaj sporta za fizičko zdravlje
- **Motivacija je ključ uspjeha**
- Opasnost od stavljanja previše ličnih podataka na društvene mreže
- Aktivno učešće u raznim seminarima
- **Koliko poznajemo jedni druge?**
- Smijeh je lijek
- Značaj bavljenja vannastavnim aktivnostima
- **Značaj samopouzdanja**
- Čitanje knjiga i pisanje recenzija
- Sigurnost u saobraćaju
- **Kako unaprijediti stečena znanja i vještine u cilju ličnog razvoja**

Općine u kojima su u proteklom mjesecu održane volonterske radionice:

Draga Fondacija,

Završila sam osnovnu školu, pa želim svoj utisak podijeliti s nekim. Do sada sam vam uvijek slala ocjene isti dan kada nam podijele svjedočanstva u školi, ali ovaj put to nisam uradila. Prvi radni dan nakon što smo dobili svjedočanstva je bio dan upisa, tačnije 17.juni. Napravila sam grešku i predala sve ocjene i diplome, a nisam vam poslala svoje rezultate s kraja školske godine. Ja sam kao bez glave poletjela da se što prije upišem, misleći kako će mi vratiti dokumente nakon potpisivanja zahtjeva. Međutim, još malo nakon toga uspjeli smo kopirati sve.

Opet, s druge strane, nisam bila tako sretna tog 17.juna. To je bio prvi dan upisa u čitavom SBK-u, samo me boljelo to što se moja najbolja prijateljica nije upisala. Svi znamo kako je teško kada se posvađamo ili izgubimo prijatelja, pogotovo onog koji je znao sve naše tajne, koji nas je shvatao o čemu god mu pričali i koji je uvijek bio tu za tebe. Samo, ja nisam svoju prijateljicu izgubila na taj način, izgubila sam je na bolniji način. Trećeg maja je bila njena dženaza. To je samo dva dana nakon naše ekskurzije. Ne možeš da vjeruješ da je više nema. Imam i druge prijatelje, ali jednostavno se osjećam potpuno sama. Ipak, u nekim situacijama vjera u Boga ti da snage i kao da te vjetar gura naprijed.

Ova moja prijateljica nije od onih koje znam čitav život. Poznavale smo se 4 godine, ali kunem vam se, kao da je znam oduvijek. Na dan kada je umrla, izgledala je sasvim uredi, mirna i s osmijehom. Pomalo se žalila na alergiju, ali svi smo se odveć bili navikli na to, jer je ona bila alergična na sve. Čitav dan se u autobus uvlačila riječ smrt, i svi smo se šalili s time, ali kada se poslije desio šok, sjetili smo se baš svake izgovorene riječi. Taj treći maj će sigurno svim mojim prijateljima kao i meni ostati zauvijek urezan u prsima i sami spomen će biti bolan uzdah. Osnovna škola mi je dala i uzela nešto najbolje, na čemu sam uvijek Bogu zahvalna. Poslije tih nekoliko dana u školi više ništa nije bilo isto. Učionica, hodnici i sve ostalo bilo je samo obična građevina. A mi? Mi smo samo bili puni praznine. Svako se borio na svoj način, i shvatili smo da je to iskušenje, i da treba da volimo ljude koji su uz nas, i kazati im koliko nam znače, jer nikada ne znamo kada će to biti posljednja prilika.

Sve što možeš danas, ne ostavljaj za sutra. U svakom novom danu uradi barem nešto dobro, a Bog će nam olakšati ako se budemo trudili. To nas uče problemi s kojima se susrećemo. U svemu je divno imati podršku. To može biti i samo jedan aplauz na kraju otpjevanje pjesme. Ponekad je teško pronaći motivaciju za učenje, a posebno u ovakvim trenucima, ali onda se sjetim vas koji svaki mjesec mislite na svoje stipendiste i vaša podrška nikad ne izostaje. Vaša pomoć mi je motivacija za učenje i dalji uspjeh. Zato želim da vam se ovim putem zahvalim za svu podršku koju nesebično pružate meni i mojim drugarima. Obećavam da ću se i dalje truditi da budem uspješna učenica i radujem se našem druženju i tokom srednje škole.

Dženana Duvnjak,
OŠ „Pajić Polje“, Gornji Vakuf

